

Finnska Krigsbarn

MEDLEMSTIDNING FÖR RIKSFÖRBUNDET FINNSKA KRIGSBARN

Ärgång 18

<http://finska.krigsbarn.se>

Nr 1 2013

Rita Vermalas dramatiska liv

Rita Vermala-Koski har haft ett omväxlande liv. Hon vistades som krigsbarn i Stockholm men blev tvungen att emigrera från Finland till Amerika efter fredsslutet eftersom den allierade (läs: sovjetiska) kontrollkommissionen var ute efter fadern som varit rysk medborgare under hela kriget! Han ville inte riskera deportation och fann ett nytt liv i Kanada.

Rita tappade kontakten med fosterhemmet i Sverige. Nu har den återupptagits, och strax före jul besökte hon sin fostersyster **Lillemor Danielsson** och hennes familj.

Sidorna 8-9.

Rita Vermala-Koski flög från Seattle till Stockholm för att träffa sin fostersyster Lillemor Danielsson. Foto: Kai Rosnell

Ett gammalt brev i en förfallen lada...

På något sätt fick Elli Grönvall genom brevet kontakt med sin gamla mor igen.

En tonårspojkes upptäckarlusta i slutet av 1960-talet har resulterat i att ett brev från 1942 från en mor i Finland till hennes dotter, som just skickats till Sverige som krigsbarn, äntligen har nått fram till dottern.

– Fantastiskt! Och hennes egen handstil, sa **Elli Grönvall** som kastade sig över brevet när det överlämnades till henne.

Nu har hon träffat pojken som hittade brevet, **Anders Tysk**, nu en mogen man. Han hade sparat brevet i alla år hemma i byrålådan som en värdefull dyrgrip.

När han såg TV-dokumentären i höstas kom han att tänka på det gamla brevet och trodde att Riksförbundet kanske var intresserat av det. Men det borde väl återlämnas till huvudpersonen själv...

Sidorna 4-5.

Finlands Vita Ros ordens medalj

Finlands Vita Ros orden (finska: Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunta), är en finländsk orden instiftad 1919 av riksföreståndaren Gustaf Mannerheim. Idag är den Finlands främsta orden. Orden har fem klasser och därtill medaljer och förtjänstecken.

Finlands Vita Ros utdelas för allmänna medborgerliga förtjänster (även till utlänningar) årligen i samband med Finlands Självständighetsdag den 6 dec. Formellt sett är det presidenten som delar ut utmärkelserna, och i de högsta klasserna är det så, medan regeringsföreträdare sköter utdelningen i andra klasser.

Flera av de personer som en gång i tiden ansvarade för mottagningen av finska barn blev belönade med Finlands Vita Ros förtjänstecken i form av en medalj.

Kai Palomäki Schmidt, mångårig ledare för finska krigsbarn i Danmark, fick för några år sedan Riddartecknet av Finlands Vita Ros orden.

Nu har två krigsbarn i Sverige förärats en medalj från Finlands Vita Ros orden.

Sista sidan!

Organisationsnummer 878001-7862

Från redaktionen

Sveriges politiker har vänt krigsbarnen ryggen, vägrar ta ansvar för statens försummelse när det gällde att trygga de finska krigsbarnens säkerhet mot övergrepp och vanvård under vistelsen i Sverige på 1940-talet.

Även om det var en mycket liten andel av de närmare 80 000 barn som inbjöds till Sverige som råkade illa ut är det ändå anmärkningsvärt hur kallsinniga politiker kan vara. Men man månar om goda förhållanden för hästar, höns och grisar.

Är det en fråga om människovärdet? som **Anja Tyni** undrar (sidan 5).

Ansträngningarna att få politikerna att inte bara lyssna utan också att agera blev resultatlösa, och det känns som om all livsnödvändig luft har pyst ut.

Ändå återstår mycket arbete när det gäller att hjälpa de krigsbarn som drabbats med ansökan om ersättning.

Förhoppningsvis återvänder krafterna och lusten efter några veckor på vårisarna på finska sidan.

Mitt i den värsta depressionen kom beskedet om utmärkelsen som **Tapani Rossi** och jag har tilldelats – se sista sidan! – som en upplyftande vitamininjektion. Det känns bra att vårt arbete för krigsbarnen uppmärksammas på högsta ort i Finland. Enligt medaljens baksida gäller utmärkelsen för insatser ”till gagn för fäderneslandet”. Inte bara för krigsbarnen alltså.

Även andra ljuspunkter finns. Som när man får vara med om en lycklig återförening (som **Rita Vermala-Koskis** besök hos fostersystemen i Stockholm), eller när man kan överlämna ett gammalt bortglömt förkommet brev till huvudpersonen (som brevet till **Elli Grönvall** i Köping).

Detta nummer innehåller även viktigare artiklar, som t ex frågan om äldreboende för krigsbarn (sidan 7). Och historiska betraktelser om krigsbarns verksamheten på 1940-talet (sidorna 12-13).

Något för alla smaker?

Med önskan om en god vårvinter och vår!

Kai Rosnell, chefredaktör

I detta nummer:

	sidan
Från redaktionen	2
Ordföranden har ordet	3
Elli fick mammas brev efter 71 år	4-5
Över tusen ansökningar	5
Ella fick byta namn – trots namnlagen	6
Grattis, Eija	6
Språklagen – hur gagnar den krigsbarnen?	7
Rita har haft ett dramatiskt liv	8-9
Sverige-systemen fick sin medalj	9
Mirjams resa omformad till dansteater	10
Skrivarkurs i Vasa gav antologi	11
”Tysklands bleka barn”	11
Sex månaders provotid för krigsbarnen	12
3 000 norska barn till Sverige	13
In memoriam: Anita Nyberg	14
Sydsveriges 20-årsjubileum	14
Krigsbarnsjul i Linköping	14
Självständighetsdag i Hässleholm	15
Om åldrande krigsbarns behov	15
På gång i lokalföreningarna	15
Fin utmärkelse till två krigsbarn	16

Utgivning

Nästa nummer av Finska Krigsbarn beräknas utkomma i början av juni 2013. Deadline 15 maj.

Direktanslutna till RFK

Medlemsavgiften för direktanslutning till RFK är 150 kr per år. Tidningen ingår i priset.

Prenumeration

Årsprenumeration SEK 100:-- (för icke-medlemmar) till RFK:s pg 424 54 97 - 5.

I Finland (och övriga världen) 14 Euro till Kai Rosnell, bankkonto (Länsi-Suomen Osuuspankki) 570081 476 212, eller RFK:s konto ovan. Glöm inte ange namn, adress och vad betalningen avser.

Redaktionen:

Irja Olsson, ansvarig utgivare, Näckrosstigen 7, 806 49 Gävle. Tel 026-167678.

E-post: irja.olsson.gle@telia.com

Kai Rosnell, chefredaktör (redigering, layout), Kølängsv. 10, 741 42 Knivsta. Tel: 018-380009.

E-post: kai.rosnell@comhem.se

Soini Andersson, Skyrupsg. 5, 282 32 Tyringe. Tel: 070-555 91 33. E-post: soini.andersson@telia.com

Sinikka Ortmark Stymne, Hantverkarg. 75, 5 tr, 112 38 Stockholm. Tel 08-6528907.

E-post: sinikka.stymne@bredband.net

Tapani Rossi, Frejgatan 3 D, 243 34 Höör.

Tel: 0413-24236. E-post: tapani@rossi.se

Riksförbundets hemsida: finskakrigsbarn.se

Detta nummer av MedlemsNytt är tryckt hos
Knivsta Tryckeri AB, Knivsta, i mars 2013.

Ordföranden har ordet

Vänner!

Det har snart gått ett år sedan Riksförbundet fyllde 20 år och jag valdes till ordförande. Så var det också för tio år sedan. Båda gångerna har jag blivit lika hedrad och glad. Hedrad över att bli tillfrågad och glad över att ha hälsan för att kunna tacka ja till uppdraget.

Och det är hälsofrågorna jag vill lyfta fram idag. Jag har funderat en hel del på vad som hänt de senaste tio åren. Utöver att vi blivit något äldre. Visserligen har jag ingått i tidningsredaktionen och haft tillgång till det mesta som sker i föreningarna och i krigsbarnsfrågorna i världen men jag har inte tagit del i vardagsarbetet. Kanske ser jag utvecklingen med andra ögon bara för det.

De första årens täta möten, berättelserna, viljan och behovet att berätta, och den djupa sorgen över en förlorad barndom har stillats något men finns kvar. De ljusa, tacksamma minnena som dyker upp ur gömslena finns där också. Vi har lärt oss att lyssna. Vi har fått vänner. Horisonten har vidgats med forskning, krigsbarnens egna berättelser och samarbete över gränserna.

Vi upptäckte att det fanns krigsbarn och krigets barn nära och fjärran, och att det är viktigt att ta ställning för de svaga i våra egna kretsar och i världen. Vi har försökt öppna myndigheternas ögon för våra frågor, ibland lyckas vi, andra gånger faller våra ord på hälleberget.

Vanvårdade krigsbarn är en grupp som inte har fått rättvisa utan fastnat i byråkratin. Så ser det ut än så länge.

De lokala föreningarna äger stor kunskap om krigsbarnens liv och behov. Där finns basen till vidareutveckling men också oron för vad som kommer att hända när vi själva inte

orkar längre. Jag fick en ordentlig tankeställare när styrelsen och några lokala medlemmar åkte till Helsingfors i början av februari. Det kan vara kallt i februari och mycket snö och det var det verkligen den här gången. Men det bekymrade inte oss nämnvärt för mottagandet i Helsingfors var varmt och vänligt så vi trampade på.

Men två av oss kunde inte delta utan stannade ombord. När vi kommit hem, jag till Gävle och andra till sina hemorter, ringde telefonen och en medlem berättade bl.a. att hon aldrig vågade åka till riksmöten eller större sammankomster för krigsbarnen för hon kunde inte ta sig dit utan hjälp och hon drog sig för att be om det. Det är jobbigt att behöva besvara någon och vara så tacksam. Så hade jag aldrig tänkt, för visst ställer vi upp för varandra.

Vi pratade ganska länge och av den diskussionen utkristalliserades en tanke att vi behöver nog fundera på hur vi får med oss alla som inte klarar av att komma till möten av egen kraft. Varför ska man betala medlemsavgift om man inte kan träffas?

Att få medlemstidningen räcker inte, även om den är bra och behövlig. Jag tror att ju äldre vi blir, desto mer behöver vi varandra, det är bara vi krigsbarn som vet vad ordet krigsbarn betyder, vad som gömmer sig bakom benämningen krigsbarn.

Låt våra föreningar inte bli de allra friskastes föreningar utan vara till för oss alla. I morgon kan det vara jag eller du som behöver hjälp.

Lokala föreningar kommer att ha ett stort och viktigt arbete framför sig för vi måste redan nu börja planera och dra strategier hur vi ska åldras tillsammans.

Det kan vi börja diskutera redan i maj då vi samlas till riksmötet i Bollnäs. Får jag låna krigsveteranernas självklara ”Toveria ei jätetä”, att man lämnar inte kamraten. Det ska vi inte heller göra.

Hur vi lösa det? Kom gärna med förslag.

Väl mött i Bollnäs den 17-19 maj!

Tija

En grupp finska krigsbarn från Sverige vid minnesmärket i Helsingfors. Fotot togs i samband med RFK:s styrelsemöte och kryssning 6 februari av Erkki Kokko.

Elli fick mammas brev efter 71 år

Den 27 februari 1942 skrev **Ester Vihervalli** i Haukipudas ett brev till "Herr och Fru Löfgren" i Bispgården (Ragunda kommun i östligaste Jämtland).

Hennes dotter **Elli** hade hamnat där som krigsbarn en vecka tidigare, något över fem år gammal.

Modern beskriver hur svårt det var att skiljas från sitt barn: "...det kändes som om hjärtat hade tagits bort ur bröstet då tåget lämnade stationen". Hon gläder sig åt att Elli fått ett nytt hem i Sverige.

Brevet avslutas med "många hälsningar till Elli hemifrån. Var snäll!"

Detta brev har nu äntligen, efter nästan 71 år, kommit Elli själv till handa.

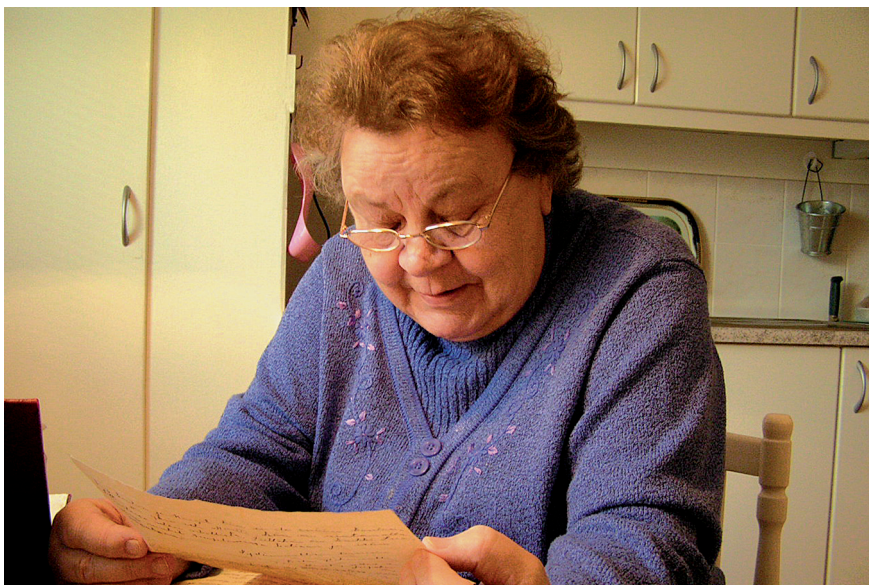
Brevets historia

Brevet har en märklig historia. Det påträffades någon gång i slutet av 1960-talet på golvet i en gammal lada eller uthus i Bispgården av en nyfiken pojke, **Anders Tysk**.

Så här berättar Anders själv i ett mejl till RFK-ordföranden **Irja Olsson**:

"Jag tror jag var ungefär 12-13 år gammal när jag hittade breven. Jag var med min mor, far och bror på semester i Norrland. Mina morföräldrar bodde i Graninge, känt för sin skofabrik.

Av någon anledning valde mina föräldrar att hyra en stuga i det närbelägna Bispgården. Jag har alltid varit nyfiken av mig och en kväll vandrade jag längs en övergiven väg, närmast stig, som förde in i skogen nära Ammerån.

Elli kastade sig över brevet som skrevs för 71 år sedan. Hon fick tårar i ögonen när hon läste vad mor skrivit.

Där vägen slutade låg det en halv förfallen lada på högersidan. Min nyfikenhet väcktes, jag tittade in och såg att hela golvet var täckt av papper, det måste ha varit tiotusentals.

Jag började rota och hittade gamla papper, de äldsta från 20-talet. Det var företagsbrev, broschyrer, fraktsedlar, brevkort och korrespondens som hört till Gerå Såg AB.

Jag blev väldigt fascinerad över de gamla fynden, hittade många gamla frimärken och intressanta papper första kvällen. Sedan blev det som ett gift att gå dit, jag tillbringade många dagar med att inventera pappersdjungeln.

En av dagarna hittade jag över-

sättningen av brevet som gjorts av Rädda Barnen. Av andra pappersfynd förstod jag att det var fabrikörens familj som tagit emot den lilla finska flickan. Detta brev ansåg jag vara mitt viktigaste och intressantaste fynd.

Nästa sommar när vi återigen var på semester återvände jag till ladan för att fortsätta göra fynd. Och det gjorde jag, hittade ett handskrivet brev. Det klack till inom mig när jag förstod att det var originalbrevet som den finska modern skrivit mitt under kriget.

Jag arkiverade breven men under åren har de fallit i glömska.

För några veckor sedan såg jag på TV där man nämnde er förening och jag kom ihåg breven, tänkte att ni skulle vara intresserade att få dem i er ägo.

Själv har jag ju ingen personlig bindning till dem förutom affektionsvärdet, och att de beskriver en tragisk del av Finlands historia."

Elli lätt att spåra

Så Anders Tysk skickade först en kopia av breven, och sedan originalen, till Riksförbundet. Vi tyckte att breven borde återböras till flickan Elli.

Vi lyckades spåra henne utan större problem. Det visade sig att hon bor i Köping, heter **Grönvall** i efternamn, medlem i krigsbarnsföreningen Mellansverige.

– Vilken överraskning! utbrast Elli när hon fick höra om brevet. Det vill jag gärna ha!

Anders Tysk kan peka ut ladan på kartan. Här studerar han Ellis fotoalbum.

Över tusen ansökningar

Ersättningsnämnden har påbörjat arbetet att behandla ansökningar om ersättning för övergrepp och vanvård. Redan har över tusen ansökningar inkommit. Dock ingen, så vitt vi vet, från något finskt krigsbarn.

Blanketten är nu tillgänglig på nämndens hemsida www.ersattningsnamnden.se. Det är den blanketten som måste användas.

Vi har varit i kontakt med nämndens ordförande, f d hovrättslagman **Göran Ewerlöf**, som också framträtt i radio och TV. Kontakten har inte gett något större hopp om att krigsbarn som utsatts för övergrepp skulle kunna få ersättning.

Det är bara de placeringar där de sociala myndigheterna har fattat beslut om omhändertagande som kan ge rätt till ersättning. Eftersom det i regel inte var "sociala myndigheter" som tog hand om krigsbarnen skulle de inte ingå.

Ewerlöf erkänner att bedömningen kan bli mycket svår. Vid ett möte med några organisationer som företräder vanvårdade verkar det som om han till och med har höjt kraven: man ska ha varit utsatt för "grov" vanvård, inte bara vanvård "av allvarlig art" som lagtexten säger. För mig är "grov" snäppet värre än "av allvarlig art".

Det är många uppgifter som nämnden vill ha, uppgifter som du kanske inte har tillgång till. Då fyller du i

blanketten om samtycke till att nämnden tar fram uppgifterna.

För att styrka dina uppgifter bör du kunna lämna namn på någon som kan vittna om övergreppen. I många fall finns inga vittnen, då får man hoppas att nämnden vid en muntlig förhandling tror på dina uppgifter.

Det kan finnas utrymme för tolkning av lagen. Därför bör du inte avstå från att söka ersättning trots att det kanske saknas vittnen.

När det gäller finska krigsbarn saknas i de flesta fall beslut från sociala myndigheter om omhändertagande.

Vi föreslår att du på frågan om datum för omhändertagande skriver det datum då du kom till Sverige, och i stället för "ansvarig nämnd/kommun" skriver: "Svenska staten, genom Hjälpkommittén för Finlands Barn, vilket bör jämföras med social myndighet."

Därmed anser vi att Ersättningsnämnden måste behandla även krigsbarnens ansökningar.

När det gäller krigsbarn som placerats på barnhem och där utsatts för vanvård/övergrepp skall man hävda att barnhemmet inrättats med stöd av lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård och ungdomsskydd, och därmed ställts under barnavårdsnämndens tillsynsansvar.

Kai Rosnell

Om krigsbarns människovärde

Onsdagen den 7 november 2012 klubbades en lag i riksdagen om att de svenska vanvårdade barnen ska få ekonomisk upprättelse medan vanvårdade "krigsbarn" som är svenska medborgare diskrimineras av politikerna. De får ingen ekonomisk upprättelse.

Är lagen genomtänkt? Har finska "krigsbarn" inget människovärde?

Maria Larsson har sagt att deras mödrar skickade sina barn frivilligt till Sverige och att den ekonomiska upprättelsen berör bara svenska barn som blev tvångsomhändertagna. Det blev finska krigsbarn också.

Anja N Tyni

Svar:

Lagen gör ingen skillnad på medborgarskap, lagen i sig diskriminerar inte krigsbarnen.

Det är kriterierna, att barnen ska vara "omhändertagna för samhällsvård av sociala myndigheter", som utesluter dem.

Att svenska staten var ansvarig har politikerna inte tagit hänsyn till. Se i övrigt artikeln intill.

K.R.

"...och hennes egen handstil!"

forts från föregående sida

Hon hade ingen aning om brevet's existens, hon hade aldrig fått se det när det kom i mars 1942. Då kunde hon ju inte läsa.

Elli minns sin krigsbarnstid ganska väl. "Herr och Fru Löfgren" hette **Gustaf** och **Stina**, han hade titeln "faktor" och drev Gerå såg. De hade inga egna barn.

Gustaf dog 1945 under tiden Elli vistades där andra vändan.

– Jag hade det väldigt bra där, Gustaf var så snäll. Stina hade jag ingen bra kontakt med, hon höll distans men var aldrig elak mot mig. Jag kände att hon inte var speciellt omtyckt i byn heller. När jag någon gång frågade henne om något svarade hon: "Fråga Gustaf, det är han som tagit hit dig!"

Elli hade syster **Maija-Liisa** med på resorna till Sverige, hon hamnade hos en granne som var kantor. De umgicks dagligen.

Elli har en hel del brev sparade från sin mor, men detta första brev är speciellt.

– Hennes egen handstil – ååh! Det kan inte ha varit lätt för mamma att skicka iväg sina barn.

Elli minns hur det var innan hon skickades iväg:

– Jag kommer ihåg hur Uleåborg bombades, och någon bomb föll över Haukipudas också.

Bara två av familjens åtta barn sändes till Sverige. Nu är Elli ensam kvar. Hon har bra kontakt med kusinerna i Finland.

Elli vistades hos Löfgrens i två omgångar, februari 1942-augusti 1943, återkom 1944 och hem igen 1945.

– Jag hade god nytta av svenska språket när jag gick i skola i Finland. Där gifte jag mig sedan men flyttade till Sverige 1963 med barnen, berättar Elli.

Namnet Grönvall är en direkt översättning av Vihervalli, men...

– ...min far hette Grönvall från början. Så var det en trend i Finland att ta finska namn i stället så det blev Vihervalli i många år innan hela familjen tog tillbaka Grönvall.

Elli har besökt Bispgården en enda gång efter krigsbarnstiden, 1984.

– Jag ska åka dit i sommar med min dotter. Det gamla huset står kvar. Kanske hittar vi ladan också, eller platsen där den stått.

Elli trivs bra i sin lägenhet i Köping, med barnen inte alltför långt borta. Hon har glimten i ögat och nära till skratt, trots sina problem med diverse ålderskrämpor.

Text och foto: Kai Rosnell

Ella får heta Martimo – trots namnlagen

Ella Johansson i Göteborg har länge funderat på att återta sitt ursprungliga finska namn **Martimo**. Hon har ingenting emot Johansson eller **Jansson**, det namn hon fick när hon adopterades av sina svenska fosterföräldrar, men hon ville ha tillbaka den närmare samhörigheten med Finland.

Hur gör man då?

Man skickar en ansökan till Patent- och registreringsverket förstås. Det kostar 1 800 kronor för att PRV ska behandla ärendet. Det gjorde Ella.

Samtidigt stod hon i begrepp att flytta tillbaka till Göteborg och skickade en anmälan till Skatteverket där hon nämnde att hon ville heta Martimo i fortsättningen.

Skatteverket tolkade detta som en ansökan om namnändring.

– Så var det inte menat, säger Ella.

Hon fick svar från Skatteverket efter någon vecka. Avslag!

– Jag blev så snopen, berättar Ella. Där står att jag inte har någon möjlighet att få tillbaka mitt ”riktiga” namn!

Kanske läste hon inte hela svaret, eller förstod hela innebörden.

Så här lød svaret:

BESLUT

Skatteverket avslår anmälan om namnändring.

MOTIVERING

Enligt inkommen anmälan vill du byta ditt nuvarande efternamn Johansson till Martimo vilket du uppger är ditt namn som du bar innan du förvärvade dina adoptivföräldrars efternamn. Av 10 § namnlagen framgår att den som i sitt äktenskap för-

2013.01.19

Avslaget på namnändring från Skatteverket gjorde Ella Johansson konfunderad. Men det löste sig: nu heter hon Martimo igen! Foto: Kai Rosnell

värvat sin make/makas efternamn endast kan byta till det efternamn han/hon senast burit som ogift.

Ditt namn som ogift är Jansson. Någon möjlighet att förvärva dina biologiska föräldrars efternamn genom anmälan till Skatteverket finns inte enligt nuvarande namnlag.

UPPLYSNING

Möjlighet finns att ansöka om efternamn hos Patent- och registreringsverket. /prv.se/

Alltså: Namnlagen tillåter inte att Ella återfår sitt namn genom anmälan till Skatteverket.

Handläggaren på Skatteverket kunde formulerat sista meningen lite klarare, t ex att ”du kan få tillbaka ditt namn Martimo via Patent- och registreringsverket”.

Nu uppfattade Ella avslaget som definitivt.

Dessbättre hade hon skickat ansökan till PRV och betalat 1 800 kronor för att hennes ärende skulle behandlas. Hon bifogade personbevis som styrkte hennes uppgifter: med födelsetid och -ort i Finland samt föräldrarnas namn.

Handläggningstiden är cirka åtta veckor. Så i slutet av januari fick Ella brev från PSV med beskedet att hennes ansökan var godkänd! Så nu heter hon Martimo igen.

Man kan tycka att den svenska namnlagen är onödigt rigid. Varför skulle man inte få tillbaka sitt ursprungliga namn även om man blivit adopterad?

Ella var bara sju år när adoptionen genomfördes efter överenskommelse mellan de biologiska föräldrarna och fosterföräldrarna.

Kai Rosnell

Grattis, Eija!

Eija Sarinko, reporter på SVT:s finska redaktion, har tilldelats Murelpriset av Sverigefinska publicistföreningen.

Motiveringen: ”hennes dokumentär ”Adresslapp okänd” ändrade allmänhetens syn på de 70 000 finska krigsbarnens öden. Med sitt förtroendeingivande och empatiska sätt att möta människor fick Eija Sarinko krigsbarnen att för första gången efter årtiondens tystnad berätta om sina lidanden, om våld och sexuellt utnyttjande”.

Vi gratulerar till denna välförtjänta uppmärksamhet. Men förvånas

Eija Sarinko, prisbelönad TV-reporter.

samtidigt över den tystnad som den svenska pressen visat dokumentären.

K.R.

SPRÅKLAGEN – hur gagnar den oss krigsbarn?

Sveriges (och Finlands) minoritetspolitik har sin bakgrund i Europakonventionen om mänskliga rättigheter, där minoritetsfrågor ingår. Erkända nationella minoriteter i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinlar och tornedalingar.

Den 1 januari 2010 trädde lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft i Sverige. I språklagen anges myndigheternas särskilda ansvar för att skydda och främja nationella minoritetsspråk och -kultur, att informera allmänheten om lagen och att samarbeta med minoritetsgrupperna. De viktigaste frågorna rör förskola, kultur och åldringvård på eget minoritetsspråk.

Kommunerna

I praktisk handling har den nya lagstiftningen lett till att det har skapats sk finska förvaltningsområden, till vilka enskilda kommuner ansluter sig efter begäran av den lokala finska föreningen. Till dags dato har 48 av totalt 290 kommuner anslutit sig, ytterligare ett antal har lämnat ansökan. Dessa kommuner har åtagit sig att genomföra åtgärder enligt minoritetslagstiftningen.

Vissa skyldigheter åligger redan nu kommunerna. Kraven på dem har skärpts, de ska tillhandahålla information och kommunicera på finska och därmed ha personal som behärskar språket.

I och med anslutningen blir kommunen berättigad till statligt stöd för de merkostnader som tillkommer enligt Språklagen. Vissa kommuner väljer att inte ansluta sig beroende på att utträdesklausul saknas och man befärs att statsbidraget kan tas bort.

Skola

Många barn till finländare har försvenskats och tappat sitt finska språk. Även om föräldrarna förlorat sitt finska språk kan de begära att deras barn får undervisning i finska. Den regel som tidigare gällde – att hemspråksundervisning beviljades endast om språket i hemmet är finska – har ändrats. Skolor för yngre barn öppnas allt eftersom i landet.

Kultur

Ekonomiskt stöd till kultur-evenemang med finsk anknytning kan erhållas. Sådana evenemang ska rikta sig mot allmänheten eller ha formen av ett

längre projekt, inte utgöra regelmässig föreningsverksamhet. Särskilda medel beviljas årligen av staten och kulturstödet kan sökas via den särskilde handläggaren i Kulturnämnden.

Boende för äldre

Exakta siffror saknas, men man beräknar att i Sverige finns mellan 600 000 och 700 000 personer som är födda i Finland. Av dessa är cirka 66 000 över 65 år och cirka 11.000 är över 80 år.

Utmaningen för den svenska äldreomsorgen är dessa 11 000 personer över 80 år som är födda i Finland. I Sverige finns omkring 300 platser för finskspråkiga vårdtagare och behovet ökar i och med att befolkningen blir äldre och risken för demenssjukdomar därmed ökar.

Total kostnad för de mest sjuka är 200 miljoner kr/år, eller 2,4% av BNP. Motsvarande siffra i Finland är 0,7% och i hela EU 0,4%, men kvalitet kan inte köpas enbart för pengar, det handlar om ledarskap, kultur, bemanning m m.

Vid ett seminarium i maj 2012 diskuterades olika problem, bl a bristande samordning mellan kommuner och landsting, brister inom primärvården och kompetensbrister inom äldre-vården. Ett förslag om bindande personalantal inom demensvården är ute på remiss. Det framfördes förslag till förbättringar, t ex att kommunerna bör bedriva uppsökande verksamhet och därigenom tidigare upptäcka behoven bland de äldre och på så sätt kunna planera verksamheten bättre.

Länsstyrelserna har i uppdrag att följa upp verksamheten inom åldringvården i hela Sverige, att informera om lagstiftning och att fördela statsbidrag på 55 miljoner årligen för att täcka merkostnaden för införande enligt den nya lagen.

De olika boendeformerna för äldre är Seniorboende
Trygghetsboende
Äldreboende

Senior- och trygghetsboende väljer och betalar den enskilde själv. Sådant boende finns i form av hyresrätter, bostadsrätter, radhus/villor och kooperativa hyresrätter. Tillgången varierar mellan de olika kommunerna. Hemtjänst och annan hjälp kan beviljas av kommunen efter prövning.

Äldreboende innebär att det ska finnas ett **vårdbehov**. Ansökan om äldreboende görs hos biståndshandläggaren vid Socialkontoret. Kommunen betalar vården inom den egna kommunen eller köper en vårdplats i en annan kommun. Söker man själv äldreboende utom kommunen får man betala hela vårdkostnaden.

Vad vill vi?

Genom lagen ges möjlighet att få ekonomiskt stöd för att arrangera större kulturevenemang, gärna i samarbete med andra finska föreningar och andra aktörer.

Undervisning i finska i förskolan ger barn möjlighet att knyta an till äldre generationers språk och kultur. Någon kartläggning av behovet har inte genomförts.

Kommunerna saknar information om dem med finsk bakgrund, sådana register får inte föras. Man har bl a genom finska föreningar försökt bilda sig en uppfattning om omfattningen av behovet av boende för äldre, men alla berörda tillhör inte någon förening. Det finns alltså ett behov av kartläggning av vårdbehovet för äldre finländare. Och för krigsbarn.

Lagstiftningen ger möjlighet att framföra krav genom de samsamarbeten som bör finnas lokalt. Inom varje lokal krigsbarnsförening bör någon ansvarig vara vald/utsedd för

att följa utvecklingen inom detta område,

att agera för att kartlägga behoven,

att skapa lämpliga samsamarbetsformer med myndigheter och/eller lämpliga organisationer för att tillvarata våra medlemmars intressen.

Ritva Winter

Efterlysning

KVS-museet i Vejbystrand vill gärna komma i kontakt med finska krigsbarn, som vistades på Kronprinsessan Victorias kustsanatorium under andra världskriget.
Hör av dig via brev eller mail till:

KVS-museet

c/o Lars Olefeldt
Mor Botildasv. 10
266 51 Vejbystrand
lars@olefeldt.com

Rita har haft ett dramatiskt liv!

Rita Vermala kom som krigsbarn 1942 till Stockholm och hamnade hos familjen **Eriksson** på Åsögatan 175. Det var ingen slump att just Erikssons tog emot henne: Ritas far **Sergej** och **Axel Eriksson** var kolleger, Sergej chefsportier på hotell Seurahuone och Helsinki i Helsingfors, Eriksson på Grand Hotell i Stockholm.

Rita kom alltså på privat väg, men finns ändå registrerad i Hjälpkommitténs arkiv.

Hon minns tiden i Stockholm som mycket lycklig. Hon gick i Sofia folkskola, bästisen hette **Eva Eriksson**.

När jag träffade Rita i Seattle hösten 2010 trodde hon att Eva också var ett krigsbarn. Efterlysningen i denna tidning gav inget resultat. Och det fanns ingen Eva Eriksson i Hjälpkommitténs arkiv.

Försöken att spåra familjen Eriksson misslyckades.

”Dom har hittat mig!”

Så fick jag ett mail från Rita **Vermala-Koski** i juni i fjol: hon hade fått kontakt med sin fosterfamilj igen!

– Det är dom som har hittat mig, skrev hon.

Hennes fostersyster **Lillemor Danielsson**, född 1926, hade kommit att tala om krigstiden med sin son **Per**, framgångsrik jazzmusiker och musikprofessor i USA.

– Hade inte ni ett krigsbarn i er

Rita Vermala-Koski minns sin krigsbarnstid i Stockholm som mycket lycklig.

familj, undrade dottern **Maria** som var med vid tillfället.

– Jo, men jag har ingen aning om var hon finns. Vi har inte haft kontakt sedan hon emigrerade till Kanada med sin familj.

Fanns på Google

Lillemor kom ihåg flickans namn. Per är van vid datorer, kollade via Google och hittade Rita utan problem, visade ett foto av henne för sin mor: Kan detta vara din Rita?

– Jag kände igen henne direkt! säger Lillemor.

Av en händelse hade Per ett uppdrag i Seattle någon tid senare. Han tog kontakt och så träffades de.

Det visade sig att Ritas bästa vän Eva var kusin till barnen Eriksson, inte alls krigsbarn.

En fantastisk historia

Hur hamnade Rita i Amerika?

Den historien är speciell och har sitt ursprung i Sankt Petersburg i det gamla Ryssland. Där föddes Ritas far, Sergej **Borisevitj Glavatsky**. Både pappa Boris och morfar **Torsten Wadenstjerna** tjänstgjorde som officerare i den tsarryska armén. Under revolutionen fick familjen höra att morfar Torsten Wadenstjerna hade dödats nära Arkangelsk, och att pappa Boris satts i fängelse.

Boris fru **Nathalie** insåg att Ryssland inte var ett säkert ställe för en officersfamilj ”på fel sida”. Hon flydde i hast till Montreal, Kanada, för att skapa ett nytt hem för sin familj.

Flykt till Finland

Femåriga Sergej lyckades komma över till Finland med sin mormor **Alexandra** Wadenstjerna och moster **Maria**. Första världskriget pågick fortfarande och de kunde inte komma vidare till Kanada som planerat.

I stället bosatte de sig i Helsingfors, på Topeliusgatan, och tillbringade somrarna på Hermansö nära Hangö. Familjen måste ha haft en viss förmögenhet placerad i Finland. Tant Maria gifte sig med en rysk officer som också flytt till Finland. Hon arbetade på en bank.

Sergej växte upp i mormors och moster Marias vård, gick i skola, men han var speciell, talade ryska, franska och svenska hemma och naturligtvis finska, alltid med målet att återförenas med mor i Kanada. Hon hade fått jobb som lärare på en sjuksköterskeskola i Montreal.

Olympier för Finland

Sergej, eller **Sake** som han kallades, blev en omtyckt ung man som gillade sport, bl a skidor, tennis och simning. Han var med i Finlands OS-lag i vattenpolo i Berlin 1936! Han bytte namn, kallade sig Vermala.

Han jobbade som s k piccolo på hotell och avancerade till chefsportier, bl a på hotell Tammer i Tammerfors och Societetshuset i Helsingfors.

I Tammerfors träffade han **Aino** som han gifte sig med. Dottern Rita Elisabeth föddes 1936.

Anlita som tolk

Sergej gjorde sin militär-tjänst, och när vinterkriget

Rita till vänster med sin bästis Eva Eriksson. I karet i mitten sitter Christer Ekhamre, son till Ritas fosterbror Bengt.

Ur Ritas privata fotoalbum.

Sverige-systemen Lillemor fick sin medalj

Strax före jul 2012 gjorde Rita Vermala-Koski verklighet av en länge närdrom: att resa från Seattle till Stockholm och hälsa på sin fostersyster Lillemor Danielsson och hennes familj, trots en nyopererad och inte färdigläkt axel. Det var första besöket sedan hon emigrerade till Amerika på 1940-talet. Det blev några intensiva dagar i Stockholm och på Ekerö där Lillemors familj bott i många år.

– Det var väl värt besväret! Jag har blivit så fint omhändertagen här, sa Rita när vi träffades hos Danielssons på Ekerö dagen före hemresan.

Glädjen var lika stor hos Danielssons där barnen Per och Maria hade kommit över från Amerika för denna exceptionella händelse, och familjefadern Anders var också hem-ma några dagar. Efter fyra stroke-anfall har han förlorat talförmågan men förstår mycket väl vad som pågår.

Rita fick också återse huset vid Åsögatan där hon vistats som barn.

– Porten var densamma, takmålningarna i trapphuset kände jag igen, och den gamla hissen med dubbeldörrar var kvar, berättar Rita.

– Och lukten eller doften i trapphuset kände jag igen fast jag inte varit där sedan pappa dog 1982, säger Lillemor.

Eftersom Rita kommit på privat väg till familjen Eriksson på Åsögatan

Nu har Rita Vermala-Koski (till vänster) en familj i Sverige också. krigsbarns-systemen Lillemor Danielsson med dottern Marie, sonen Per och maken Anders.

Foto: Kai Rosnell

175 fick fosterfamiljen inte den medalj och det diplom som de andra fosterfamiljerna fick åren 1946-47 för att de tagit hand om ett finskt krigsbarn.

Därför fick Lillemor nu ta emot medaljen "Benignitatis Humanae Finlandia memor" i originalförpackning.

– Den kommer att få en hedersplats här

hemma, sa Lillemor som blev mycket glad och rörd för detta senkomna tack.

Tyvärr fick Rita inte träffa familjens kusin Eva (på grund av sjukdom) som var hennes bästis under krigsbarnstiden, och som Rita trodde också var ett krigsbarn från Finland.

Kai Rosnell

Kontrollkommissionen hotade med deportation

forts från föregående sida

bröt ut blev han inkallad i Finlands armé. Han tjänstgjorde vid artilleriet i frontlinjen men inkallades ofta som tolk eftersom han talade ryska flytande. Han sårades flera gånger men återvände till fronten så fort han kunde.

När kriget tog slut 1945 tog kontrollkommissionen över i Finland. Människor blev uppkallade till högkvarteret på hotell Torn, ofta mitt i natten, för förhör. Första gången det hände för Sergej blev han borta flera dagar.

Rysk undersäte

– Han var väldigt blek när han kom hem, men gick ändå till jobbet som vanligt, minns Rita.

– Efter det andra nattliga förhöret förstod han att allt inte stod rätt till. Men vi tog det inte så allvarligt.

Det visade sig att Sergej hade varit rysk medborgare hela tiden som han slogs mot Röda armén. Han hade bidragit till att hundratals soldater gick över till finska sidan när han i högtalarna lovade dem mat, skydd och värme.

Finskt pass i Stockholm

Han förstod att han skulle komma att straffas – hårt. Troligen deportation till Gulag eller Sibirien, eller något ännu värre.

– Vi fick hjälp att ta oss över till Stockholm, berättar Rita. Vi bodde hos Erikssons där jag varit som krigsbarn. Pappa fick snabbt ett finskt pass på beskickningen i Stockholm, och vi reste med båt till New York med transitvisum till Kanada. Där återförenades vi med farmor som jag då såg för första gången.

Tragisk olycka

Rita var då tio år. Hon gick i olika skolor i Montreal, men reste tillbaka till Finland 1955 för att besöka sin mor som flyttat hem tidigare.

Där träffade hon en pojke som hon lekt med som barn, de gifte sig och fick en son, men äktenskapet höll inte. Rita flyttade med sonen tillbaka till Montreal, fick jobb som hushållerska/manager på en skidstuga uppe i bergen. Där råkade sonen, som bara var drygt två år, gå genom isen på sjön och drunknade, en stor tragedi för Rita.

Startade resebyrå

Ett nytt äktenskap gav två döttrar men skilsmässa efter 15 år. Ett tredje äktenskap slutade med att maken dog av cancer.

forts på sidan 12

Mirjams resa omformad till dansteater

Mirjam Sirkiä var nio år gammal när hon på eget bevåg och på egen hand ordnade med papperen för att kunna resa till Sverige i en krigsbarnstransport.

Det var hösten 1941 och familjen hade evakuerats från Kuolemajärvi på Karelska näset till Koijärvi (nära Forssa i Tavastland). Fadern var vid fronten och kunde inte rådfrågas när det gällde flickans tilltänkta resa.

– Då frågade vi min farfar. Han sa ungefär att ”Om flickan själv vill så låt henne fara, hon lär sig ett nytt språk”, berättar Mirjam Öberg (hennes nuvarande namn).

– Så kom det sig att jag kom till Sverige med lapp om halsen som de andra krigsbarnen, och hamnade i Årsunda utanför Sandviken.

Mirjam hade det bra i den lilla byn, lärde sig snabbt svenska precis som farfar sagt. Efter ett år kunde familjen flytta tillbaka till Karelen eftersom Finland hade återerövrat de tidigare förlorade områdena under fortsättningskrigets första år. Och Mirjam kunde avsluta sin krigsbarnstid och resa hem.

Men två år senare, under den ryska storoffensiven sommaren 1944, blev det en ny evakuering.

– Vi hade visserligen häst och kärra där de minsta kunde åka, men vi äldre barn fick gå till fots hela den långa vägen från Kuolemajärvi till S:t Michel, berättar Mirjam. Jag hade dessutom en gammal cykel utan ringar att släpa på.

Mirjam Öberg och regissör Kent Ekberg vid urpremiären. Foto: Kai Rosnell

Sträckan mäter cirka 220 kilometer! Större delen av sitt snart 81-åriga liv har Mirjam bott på Åland.

– Kärleken förde mig dit!

Nu har Mirjam skrivit ner sin historia. Och teaterregissören **Kent Ekberg** har omformat den till en teaterpjäs, ”De Gröna Skorna”, med undertiteln ”en flamencohistoria för hela familjen”.

Den hade urpremiär på Finlands självständighetsdag 6 december 2012 på lilla Teater Reflex i stockholmsförorten Kärrtorp, med **Kajsa Nordin** som producent.

Föreställningen är 45 minuter lång och passar barn från tio år och uppåt. Pjäsen turnerar nu runt landet och visas

företrädesvis för skolklasser.

Ramen för historien är fullt begriplig, flickan **Sirkka** kommer till byn där fostermor **Carla** visar sig vara en italienska, tidigare dansös i Barcelona. ”Samtalet” dem emellan visar på språkförbistring, men det verkar som om de förstår varandra. Effekten är smått komisk: finska-italienska och publiken fattar ingenting.

Så hittar flickan fostermoderns gamla gröna skor som hon använt att dansa i, och det blir mycket sång och dans i föreställningen. **Ellen Pontara** (med italiensk mor) sjunger bra, **Pia Pohjakallio** som spelar den finska flickan dansar utmärkt. Den tredje aktören **Per Lenner** finns där utan att göra större väsen av sig. Han spelar en f d sjöman **Albin**, numera enstöring,

Mirjam Öberg, Kent Ekberg: De Gröna Skorna – En flamencohistoria för hela familjen. Urpremiär 6 dec 2012 Teater Reflex, Stockholm.

som en gång lovat komma tillbaka till Barcelona för att hämta Carla men blev torpederad under resan. Hur Carla hamnat i den lilla byn får man gissa sig till.

Jag måste erkänna att jag inte hängde med i själva storyn, men misstänker att det bara är själva ramen som är Mirjam Öbergs egna erfarenheter. Pjäsen slutar med att flickan får brev hemifrån: Nu är Karelen befriat, hon får resa hem.

Då bör året ha varit 1942. Att Mirjam sedan återkom till Sverige för en andra sejour är en annan historia.

Kai Rosnell

Ska du flytta?
Meddela
adressändring!

UPPLEV EN ANNORLUNDA SEMESTER! KRIGSHISTORISKA OCH KULTURELLA RESOR SOMMAREN 2013

Resa 1. Moskva Tisdag 07.05 – Söndag 12.05.2013

Vi besöker världens största tank museum Kubinka med över 400 vagnar. Teknik museum, Sovjet Army museum. Vi beser seger paraderna på röda torget den 9 Maj. Victory museum på 34 hektar Monino flygmuseum, Kreml. Lenin maosoleum. Flodbåts kryssning. Upplev en storstad! Svensk-rysk Guide. PS. Som privat besökare är det näst intill omöjligt att komma in på Kubinka och Monino pga militärt område! Vi ordnar det! Obs! Ni förlorar endast 2 arbetsdagar eftersom 9 Maj är röd dag!

Resa 2. En resa i Orvar Nilssons och de svenska frivilligas fotspår Fredag 24.05 – Onsdag 29.05.2013.

Vi tar flyg till Helsingfors där buss väntar för transport till Sordavala. Resledare Claus Högvist följer med på resan ifrån Arlanda. Jan Molin som varit med Orvar Nilsson ett flertal gånger under -90 talet till Karelen följer med som expert färdledare. Två krigsveteraner har lovat följa med om hälsan håller. Vi besöker: Sordavala-Pitkäranta-Koirinoja-Salmis-Tuulos-Aunus-Sammatus-Svir-Jandeba- Sjemenski-Podporose-St Petersburg-Terijoki-Summa-Viborg-Kaplainmäki-Vierumäki-Tali-lhantala-Tienhaara.

Resa 3. Nordkalottens fronter 29.07-04.08.2013

Vi besöker Rovaniemi-Sodankylä-Ivalo-Kirkenäs-Nikel-Petsamo-Liinahamari-Zapoljarny-Litsa-Murmansk-Kandalax-Alakurtti-Salla-Kuusamo. Eric Björklund författare till böckerna Petsamotrafiken, Kvarkentrafiken och Tysktrafiken följer med som färdledare.

Claus Högvist / Karleby Resebyrå AB

Ring, faxa eller sänd e-mail och uppge namn, adress och telefonnummer så sänder vi färdprogram.
Tel 08-7719260 Fax 08-7717030 Mob 070-5460073 claus.hogkvist@telia.com

Skrivarkurs i Vasa gav en antologi

Den 6 november kallas Svenska Dagen i Finland, där dagen är ett slags nationaldag för den svenskspråkiga befolkningen. I Sverige är det en minnesdag över Gustav II Adolf, som stupade i Lützen denna dag 1632.

Just denna dag 380 år senare utkom i Vasa en ny bok där medlemmar i och vänner till Waasan läänin sotalapset – Wasa läns krigsbarn ry – delger sina minnen och upplevelser från tiden som krigsbarn i en för dem helt ny omgivning och för en del också främmande språklig miljö.

Boken heter: *Från krig till trygghet*. Den är resultatet av en skrivarkurs bland krigsbarn i Vasa. Men man berättade för alla i föreningen om projektet, vilket ledde till att andra spontant skickade in sina berättelser, även på finska, som översatts till svenska. Boken blev slutpunkten för skrivarkursen.

Sammanlagt har 25 personliga berättelser publicerats och dessutom har ett tiotal andra artiklar sammanställts av **Berit Lindholm** och **Brita Brandt**. Dessa handlar bl.a. om barntransporterna till Danmark, krig mot löss, urval ur brevkorrespondens, hur det var efter hemkomsten mm.

Bo Nyström har gjort ett slags

”Tysklands bleka barn”

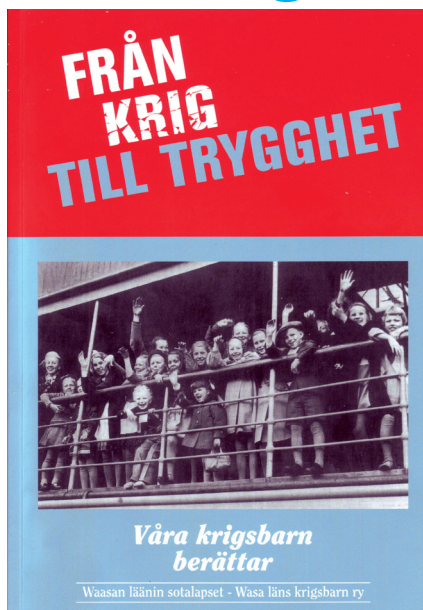
Även historierna om de tyska krigsbarn som togs emot i Sverige efter krigsslutet 1945 måste berättas.

Ylva Herholz reportagebok *”Tysklands bleka barn. Krigsungar kommer till Sverige”* är mer än så. Författarens farmor med sina fyra barn kom med en Rödakorsbuss från ruinernas Tyskland. Barn fick komma till Sverige under de första efterkrigsåren från det utbombade och mycket fattiga Tyskland.

Den här boken försöker berätta hur de togs emot och hur deras liv blev i Sverige. Ylva Herholz ville veta mera om resan och erfarenheterna. Många var ovilliga att berätta för de ville inte tänka på de svåra åren, inte heller den första tiden i Sverige.

Men det finns människor som berättar. Ibland minnesfragment, ibland dokument, ansökningar av pass, brev.

Helga var en av de 3,3 miljoner sudettyskar som **efter krigsslutet** fördrevs av tjeckerna från sina hem

Wasa läns krigsbarn ry, red Berit Lindholm: *Från krig till trygghet. Våra krigsbarn berättar.* 2012. ISBN saknas.

kalender med datum för diverse viktiga händelser från självständighetsförklaringen till den 8 maj 1945 när det slutliga fredsavtalet undertecknas.

Personligen saknar jag några datum som har med Lapplandskriget att skaffa, inte minst den 24 april 1945

där många av deras förfäder hade bott från 1200-talet. Helga lärde sig anpassning och hon visste att det omöjliga kan man inte få.

Efter andra världskriget fanns det många flyktingläger i Sverige, t.ex. Citadellet i Landskrona där ett av bokens barn hamnade. Under vissa perioder fanns där ungrare, ester, holländare, polacker, judar och italiennare. Alla flydde de kaoset i efterkrigstidens Europa.

Det finns många beröringspunkter med finska krigsbarn, också med dagens flyktingbarn.

Under andra världskriget var bombningarna i Tyskland, framförallt i städerna, fruktansvärda och civilbefolkningen fick lida för Hitlers gärningar.

”Tysklands bleka barn” är en bok som ger en vidare bild av andra världskriget. En bok som visar att barn, oberoende av nationalitet, får lida av krigshandlingar.
Sinikka Stymne

då de sista tyska styrkorna lämnade Finland och sex års krig var slut.

De personliga berättelserna har varierande längd och innehåll. Det hänger naturligtvis samman med vanan att skriva men också hur detaljerade minnen man har.

Jag blev förbluffad över hur många små detaljer skribenterna ofta skrev om. Varje berättelse är ett av 70 000 öden med minnen och med de personliga känslor och reflektioner som skribenten velat berätta om, eller helt undvika.

Boktiteln ger en tydlig anvisning till grundtemat i berättelserna. Jag citerar Berit Lindholm i förordet:

”Många av krigsbarnen har svårt att bearbeta sina minnen, men bara början blir gjord så går det lättare. Att skriva av sig är som att gå till massören; det gör ont, men det känns bra.”

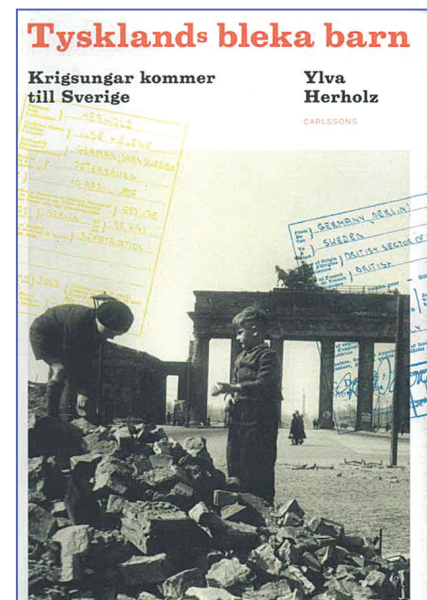
Boken kostar 15 € + portokostnader och kan köpas av utgivarna:

Waasa Läänin Sotalapset – Wasa Läns Krigsbarn ry.

Berit Lindholm, Idrottsgatan 5 A 3, FIN-62500, Vasa.

Epost: berit.lindholm@netikka.fi

Tapani Rossi

Ylva Herholz: *Tysklands bleka barn. Krigsungar kommer till Sverige.* Carlsons bokförlag 2011.

Fotnot:

Forskaren **Helga Lees**, sudettyska bosatt i Prag, höll ett föredrag hösten 2011 i Reading, ”A central European tragedy”, om sudettyskarnas öde.

Sex månaders prövotid för krigsbarnen

Styrelsen för Hjälpkommittén för Finlands barn kallade ibland till konferenser med sina länsombud, då också representanter för barnflyttningsskommittén i Helsingfors inbjöds att närvara. Dessa konferenser behandlade i första hand frågor som rörde barntransporterna. Man förde också diskussioner om hur verksamheterna skulle finansieras.

Från dessa möten fördes detaljerade protokoll, som ger en unik inblick i vad man talade om och hur man ansåg att olika frågor kunde lösas. En ganska kort protokollsanteckning, från konferensen 17-18 april 1942, väckte ett särskilt intresse hos mig.

Barn, som redan vistats i Sverige i 6 månader, borde om fosterfamiljerna icke kunde fortsättningsvis behålla dem, omplaceras i andra tillgängliga hem.

Jag har läst anteckningen några gånger och inser, att man i rekrytering av fosterfamiljer kan ha förespeglat familjerna, att de inte skulle behöva vara bundna till ett finskt barn mer än i sex månader. Eller tänkte man att kriget kanske är slut inom sex månader?

Visst kan man inse att det kunde uppstå situationer, som gjorde det svårt eller omöjligt för familjerna att fortsätta vården av det barn man tagit till sin familj. Men protokollsanteckningen tyder på att det fanns möjlighet till en prövotid för familjerna.

Rita blev "riddare"

forts från sid 9

1981 erbjöds Rita ett jobb att starta en resebyrå i Seattle, hon körde dit över halva kontinenten mitt i vintern med yngsta dottern och började ett nytt liv på den amerikanska västkusten.

Finnair hade startat direktflyg till Seattle och Rita kom i kontakt med många finländare. Hon engagerade sig i diverse ideella aktiviteter som Finlandia Foundation, finsk-amerikanska handelskammaren, Finska kyrkan och andra organisationer.

2002 belönades hon med Riddartecknet av Finlands Lejons orden av Finlands president.

1988 träffade hon så **Alvar Koski**, finsk immigrant, och gifte sig för fjärde gången.

Kai Rosnell

Fotot är taget 1943 på Jularsphemmet i Höör.

Vi känner inte till namnen på barnen. Känner du igen någon så hör av dig!

Utöver de anledningar som RFK-enkäten visat finns en lång rad andra. Omplaceringar för att syskon skulle komma nära varandra var inte ovanliga, i några fall kunde de till och med förenas i samma fosterhem. Barn som omplacerats har slutligen kommit till en familj och där blivit adopterat.

Barn kunde komma till fullständigt fel familj och för riktigt illa under lång tid, kanske till och med hela sin Sverigetid.

Ju högre samhällsstatus en sådan familj hade desto svårare blev det antagligen för länsombudet att medverka till att diskvalificera fosterföräldrarna från ansvaret för ett finskt barn.

Grannar har larmat

Det fanns tillfällen då grannar observerade att finska barn för illa och anmälde problemet till länsombudet eller till Hjälpkommittén.

På Riksarkivet i **Hjälpkommitténs för Finlands barn** arkiv har kurators-expeditionens handlingar brev som vittnar om sådant. Inte sällan kunde då barnavårdsnämnden ingripa och se till att omplacering gjordes.

I Riksarkivet finns också brev från fosterföräldrar, som uppenbarligen inte klarade av att handha det barn de valt eller fått sig tilldelat och önskade att barnet antingen skickas hem eller "sätts på barnhem".

Filmen *"Den bästa av mödrar"* visar en sekvens där **Signe** ansåg att den bångstyriga **Eero** borde skickas till ett barnhem. Fosterpappan **Hjalmar** tyckte inte om den tanken. Personligen tror jag att det funnits just den sortens problem i flera familjer, men att man till slut kommit varandra nära.

Rätt eller fel? Det enda jag kan konstatera är att det inte alltid var det finska barnet man i första hand tänkte på när det gällde att byta familj.

Tapani Rossi

Kan det verkligen ha varit så enkelt? Jag det var faktiskt så. Det har bekräftats i annan dokumentation, att just sex månader var gränsen för hur länge några familjer ville ha hand om det finska barnet.

Nu tror jag inte att fosterfamiljerna utnyttjade "reklamationsrätten" ofta. I de absolut flesta familjerna blev de finska barnen älskade barn, som man ville behålla så länge som möjligt.

Tänkbara orsaker

Jag har hört och läst berättelser att finska barn till sin egen och finska föräldrars förvåning tvingats byta familj. Fungerade det inte, så fick barnet byta till annan familj.

RFK-enkäten, som Riksförbundet Finska Krigsbarn lät göra bland sina medlemmar 2001-2002, visar att det inte var helt ovanligt. Den låga svarsfrekvensen på enkäten gör statistiska siffror osäkra men sammanfattande slutsatser kan göras:

Någon av fosterföräldrarna avled eller blev allvarligt sjuk, fosterfadern blev inkallad till beredskapstjänst, fostermodern blev gravid eller fick ett nytt barn. Familjen bytte bostad.

Några av svaren riktas mot den egna personen; man kallar sig själv bråkig, eller hade svårt att anpassa sig, var alltid ledsen och gick undan, fostermamman "ville inte ha mig". I andra svar antogs att första familjen inte hade råd.

3000 norska barn till Sverige efter svenskt dubbelspel

Den svenska regeringen gick under krigsåren en stundtals märklig och kritiserad balansgång i sin ambition att förklara Sverige som neutralt i de konflikter och krig som pågick i grannländerna, samtidigt som man inte ville stöta sig med västmakterna eller Tyskland. Sverige var beroende av import av förnödenheter från väst och export av järnmalm till Tyskland.

Såväl England som den norska exilregeringen såg med oblida ögon på dels järnmalmsexporten, dels den tyska transitotrafiken genom Sverige såväl till Norge som till de tyska trupperna i norra Finland. De första krigsåren höll Sverige med hänsyn till Tyskland en officiellt strikt neutralitetspolitik mot Norge. Bland annat tilläts inte Norges kung och regering att vistas i Sverige.

Svenska Norgehjälpen

Den svenska befolkningen ville hjälpa det norska broderfolket redan när ockupationen var ett faktum. Men de första åren var biståndet mera sporadiskt och blygsamt jämfört med den hjälp som Finland fick.

Men det växte fram en nästan lika engagerad folkrörelse för Norge som för Finland. Organisatoriskt och strukturellt samordnades från 1942 också biståndet till riksorganisationen **Svenska Norgehjälpen**, som bestod av ideella och fackliga organisationer som LO, Arbetsgivarföreningen och Kooperativa förbundet tillsammans med Rädda Barnen och Röda Korset m.fl.

Svenska Norgehjälpen blev en paraplyorganisation för cirka 700 lokalt förankrade Norgekommittéer.

Norska flyktingar

Statens engagemang var inte tydligt när det gällde hjälp och bistånd i Norge, och hade en ambivalent hållning till norska flyktingar. De första två åren

var svenskarna restriktiva och kunde avvisa flera flyktingar. Många kom över gränsen mot Jämtland och Härjedalen, men också från Narvik och Tromsö. Det var förenat med stora risker att ta sig över fjällen, särskilt vintertid. Det rapporterades om flera personer som hittats döda i skogarna efter sina försök att komma till Sverige.

Efterhand som det militära och politiska klimatet hårdnade i Norge flydde allt fler motståndsmän och personer som kände sig hotade av nazisterna, också hela familjer, som välvilligt hjälptes vidare in i landet.

Från ockupationens första dagar ända till krigsslutet kom ca 60 000 norska flyktingar, de flesta vuxna, till Sverige. Flera interneringsläger inrättades.

Barnen i Norge

Behovet av transport av norska barn till Sverige var inte lika angeläget som för finska barn, eftersom Norge egentligen inte befann sig i krig. Men en snabbt växande livsmedelsbrist kom att drabba stora delar av den norska befolkningen.

1940 hade inte Norge infört ransonering, så genom hamstring minskade lagren snabbt. De tyska ockupanterna köpte fritt allt de ville och skickade också matvaror hem.

En stor del av Norgekommittéernas hjälparbete inriktades därför mot barnbespisning, som kom att omfatta åtskilliga tiotusentals barn. En speciell aktivitet från svensk sida var att skicka julklappar till norska barn. Det var främst barnen som deltog i bespisningarna som fick dessa paket.

Kommittéerna arbetade också med att entusiasmera lokalbefolkningen att anmäla sig som faddrar åt norska barn. Flera tusen barn fick på så sätt, via Rädda Barnen, personlig hjälp från svenska familjer. Kläder, skor, hus-

hållsprodukter mm kunde utan större svårigheter också skickas till Norge. Åtskilliga ton matvaror förmedlades också till den norska befolkningen.

*Norska barn
i Tallhaga.*

3000 barn till Sverige

Det var inte förrän 1945 som norska barn i mer organiserad form kom till Sverige. Från Norge hade Rädda Barnen beräknat att ta emot 6-7 000 barn, men då förhållandena ganska snabbt förbättrats i landet, begränsades överföringen av norska barn till ca 3 000.

Eftersom de norska barnens placeringar i familjehem under hösten redan var klara (många svenska hem hade anmält sig som fosterhem), ledde detta till att den svenska barnhjälpen kunde riktas åt andra hjälpbehövande länder, som t.ex. Holland.

Norska barn i Tallhaga

Var alla norska barn placerades vet jag inte, men de fanns från norr till söder. Men något har jag hittat. I nordvästra Skåne fanns hösten 1945 ett trettiotal norska barn på ett litet barnhem, Tallhaga, i Vejbystrand vid Skälderviken.

Den 8 oktober 1945 skrev Sydsvenska Dagbladet Snällposten om en grupp om 200 barn som kommit från Oslo till Malmö, där de efter utspisning och vila skulle fortsätta till Falsterbo för att förläggas i karantän i det magnifika semesterhotellet Falsterbohus.

Ett par veckor senare skulle de resa vidare till väntande familjehem i Skåne. Från Gävle gick den 2 april 1946 ett tåg västerut med 167 barn som vistats några månader i familjehem i Gävleborgs län. Under färden mot Norge kopplades flera vagnar till så tåget hade till slut nio vagnar med 467 norska barn, som skulle återvända från sina vistelser på ett flertal orter från Borås i söder till Vännäs i norr.

Tapani Rossi

In memoriam Anita Nyberg

(född Lindberg) 1933 – 2012

Anita föddes 1933 i Helsingfors. Under vinterkrigets bombningar satt hon och ritade och målade i skyddsrummet. Det blev mest fjärilar och blommor, mot slutet mycket gravar. Hösten 1940, under mellanfreden, började hon i Tehtaankadun kansakoulu (Fabriksgatans folkskola).

Under fortsättningskriget evakuerades Anita och lillasystern först till släktingar på landet. I februari 1942 sändes systrarna som krigsbarn till Sverige där de hamnade i Sundsvall. Som åttaåring kom Anita först på ett barnhem och sedan till familjen Laurén. "Krigstant" Margit var lärarinna på flickskolan, "krigsfarbror" Sture var kamrer på Riksbanken.

Sommaren 1943 sändes bägge systrarna hem till Helsingfors där Anita fick börja i en svenskspråkig skola.

Efter de massiva bombningarna i februari 1944 skickades flickorna åter till sina tidigare värdfamiljer i Sundsvall, men återvände hem året därpå.

Anita började i Lönnbeckska samskolan (Lönkan) där hon blev klasskamrat med Ralf Dyhr, en av mina gamla gymnastikkamrater i HGK.

Senare flyttade Anita tillbaka till Sverige, gifte sig och fick två barn. Hon utbildade sig till barnmorska och arbetade i Norge, Färöarna och Danmark. Sedan bosatte hon sig i Malmö.

Anita Nyberg var mångårig medlem i SFK men deltog sällan i våra sammankomster. Reviret begränsades av en kronisk lungsjukdom.

Akvarellmålning var hennes stora intresse. En del av målningarna ställdes ut i Malmö.

Under många år hade Gerd och jag regelbunden kontakt med Anita. För ett par år sedan undrade hon hur man skulle gå till väga för att ge ut en bok med akvarellmålningar.

Hon följde mitt råd och tog kontakt med Soini Andersson. Resultatet blev dels en fin och ovanligt vacker bok, "Vi som kom med lapp om halsen", dels att flera av hennes akvareller med Malmömotiv förra året gavs ut som vykort. Detta glädde Anita mycket.

I boken blandas målningarna med handskrivna, lågmälda och sakliga kommentarer. I sin bedömning av de

20-årsjubileum för Sydsverige

Den 21 november firade SFK 20-årsjubileum, och passade samtidigt på att hålla julfesten på Kurhotellet i Tyringe. Deltagarna hälsades välkomna av föreningens ordförande Soini Andersson och därefter sjöngs den finska nationalsången "Vårt land" både på finska och svenska, därefter sjöngs "Du gamla du fria".

Antero Ijäs Nilsson gav en kort historik om hur föreningen hade startats den 17/10 1992 samt vilka som var de första styrelsemedlemmarna. Även vilka som varit ordförande genom åren.

Kosti Markkanen, ordförande 1996-2002, berättade om verksamheten då och även om sina egna erfarenheter av att vara krigsbarn. Ett mycket fint bildspel på cirka 250 bilder visades, bilder från föreningens möten och träffar under årens lopp.

Efter allmänt mingel intogs en

Krigsbarnsjul i Linköping

Som tradition är sedan ca 15 år firade Östgötagruppen av föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige julen i Linköping den 6 december 2012.

Trots mycket dåligt väder med ymnigt snöfall och moddiga vägar kom 15 personer till vår julfest.

Eftersom det var Finlands självständighetsdag stod den finska flaggan på bordet.

Gästerna välkomnades med en varm och stärkande alkoholfri glögg med tillbehör. Var och en hade en julklapp med sig som nummerades och ställdes fram på ett bord. Ser alltid så trevligt ut med alla dessa paket i julpapper.

Så serverades jultallriken och vi åt och drack med god aptit och dess- emellan sjöng vi julsånger.

Vid kaffet med goda pepparkakor blev vi underhållna med en julberättelse som lästes av Aulis Hansson. Det blev julklappsutdelning och tomten Aarre Korte placerades i en stol mitt på

senaste årens kritik mot barnflyttningarna är hon ovanligt rak:

"Efterklok är den som i denna sak är ute efter att döma och fördöma. Den rätten är förbehållen krigsbarnen och endast dem".

Kremeringen skedde i kretsen av de närmaste. I enlighet med Anitas önskan spreds askan över Finska Viken.

Jean Cronstedt

trerätters festmiddag i restaurangen. Under julfesten i Breidablick-salen sjöngs julsånger både på finska och svenska. För musiken svarade vår medlem Helge Franke på både piano, dragspel och det finska nationalinstrumentet kantele.

Till sist var det dragning på lotterierna med ett digert vinstbord. 87 medlemmar var närvarande.

Antero Ijäs Nilsson

golvet och uppvaktades med diverse julgåvor, bland annat gröt och mjölk, russin, kanel och därtill en skål och sked till gröten.

Margreth Larsson bidrog till underhållningen med solosång, bland annat "Giv mig ej glans ..." med text av Topelius och tonsättning av Sibelius. Senare läste också Mariann Örtlund "Tomten" av Viktor Rydberg.

Aulis informerade om vad som hänt inom föreningen. Styrelsen träffades i Bona den 5 november där man bland annat beslutade att några medlemmar skulle skriva om sitt liv som krigsbarn.

Från vår grupp anmälde fem personer sitt intresse att skriva.

Vår sammankomst avslutades med finska nationalsången, både på svenska och finska.

Inga Korte

Göteborgs styrelse

Göteborgsföreningen valde vid sitt årsmöte 23 februari denna styrelse:

Kielo Bengtsson, ordf, Kyösti Rito-la, vice ordf, Ruth-Maijde Rönngård, sekr/ersättare, Asko Salkola, kassör, Ritva Garre, Irma Ahlenius, Pertti Laamanen, Pirkko Loippo, ledamöter, Raimo Aro, ersättare.

Eero Ahlbäck och Erkki Huhtinen utsågs till revisorer.

Gävle-Dala Finska krigsbarn

inbjuder till

Riksförbundet Finska Krigsbarns årsmöte

Folkhögskolan i Bollnäs 17 – 19 maj 2013

Inbjudan med preliminärt program bifogas separat i tidningen, liksom anmälningsblankett. Använd den!

Mer information: Jouko Rajaniemi, Yxbrobäcksvägen 12, 813 91 Hofors, Sverige. Tel +46(0)290-249 17.E-post: jouko.rajaniemi@telia.com

Självständighetsdagen i Hässleholm

SFK:s Göingesektion firade Finlands självständighetsdag den 6/12 på Senioren i Hässleholm. I lokalen stod två brinnande blåvita ljus och den finska flaggan, detta hör självständighetsdagen till.

Senioren ordförande **Per-Åke Fredriksson** hälsade välkommen och berättade om Senioren verksamhet. Därefter informerade **Anita Sjöholm** om dagens program.

Filmen "Kriget i norr" visades,

en mycket intressant film om andra världskrigets olika skeden och om Finlands tre krig.

Under kaffesamkvämet diskuterades filmen och annat som berörde de finska krigsbarnen. Som avslutning sjöngs Finlands nationalsång "Vårt land", ackompanjerat var vår nya medlem **Roland Johansson** på trumpet. Styvt 20 personer deltog i festligheterna, trots det dåliga väglaget.

Antero Ijäs Nilsson

Om åldrande krigsbarns behov

Ämnet är högaktuellt för **Maria Kennerbergs** kandidatuppsats "Äldre finska krigsbarns behov av stöd i ålderdomen" (Ersta-Sköndals högskola VT 2012). Men resultatet av hennes intervjustudie är inte särskilt uppseendeväckande.

Hon har intervjuat sex finska krigsbarn i Stockholmsområdet, alla kvinnor. Hon hade svårt att hitta män som ville delta i studien vilket inte tyder på någon större ihärdighet. Och bara sex personer?

Kennerbergs syfte var att "nä ökad förståelse för och kunskap om ... på vilket sätt gruppen åldrande finska krigsbarn är i behov av särskilda insatser eller särskilda kunskaper hos socialarbetare i bemötandet av denna grupp".

Hon finner fyra gemensamma teman hos de åldrande krigsbarnen: språket, maten, kulturella uttrycksformer och känslan av rotlöshet. Frågan är om dessa är speciellt utmärkande för just krigsbarn.

Att vi tycker om finska maträtter och kulturella uttrycksformer är knappast något som särskilt utmärker denna grupp, det gäller väl de flesta finländare i Sverige. Språkproblemet däremot är nog typiskt för krigsbarn, det är inte så många som är fullt tvåspråkiga. Och känslan av rotlöshet

kan vara unik för krigsbarn.

De tre första bör inte vara så svåra att komma till rätta med i vår ålderdom. Det finns äldreboende även för finsktalande, finska maträtter finns i handeln och kulturella aktiviteter erbjuds på många ställen.

Men rotlösheten har Kennerberg inget botemedel mot. Kanske räcker det med insikten att den är verklig hos krigsbarn, även när de åldras.

Initiativet att undersöka åldrande krigsbarns behov är lovvärt. Det är utmärkt att de nu ingår i socionomutbildningen.

Kanske ska man inte kritisera författarens språk, men uppsatsen hade tjänat på en noggrannare genomläsning före publiceringen. Då hade nog de flesta konstruktionsfelen eliminerats.

Kai Rosnell

FinnFest i Michigan

Årets stora festival för finländare i forskningsringen, här gäller det närmast USA och Kanada, hålls i Hancock, Copper Country i Upper Michigan, udden som sticker ut i Lake Superior.

Speciellt för i år är ett särskilt program om och för finska krigsbarn - det finns över 50 i Nordamerika.

Datum är 19-23 juni 2013.

På gång i lokalföreningarna

Gävle-Dala Hoforsgruppen träffas sista onsdagen varje månad. Ring Jouko Rajaniemi 070-2095653.

Gästrikegruppen träffas andra tisdagen i månaden kl 13 på Studieförbundet, Norra Köpmangatan 12 A, Gävle.

Hälsinggruppen träffas sista måndagen i månaden.

20-årsjubileum 23 mars, Borlänge. Mer info hemsidan.

Göteborg Medlemsmötena hålls i brf Alberts lokal, Ö Skansgatan 8, Göteborg.

Onsdag 20 mars kl 15, krigsbarnsminnen.

Onsdag 17 april kl 15, reportage från en resa till Burma.

Onsdag 15 maj kl 15, Asko Sahlberg om sitt författarskap (prel.).

Vårens sista möte tisdag 4 juni kl 14 (OBS tiden!) hos ordföranden med grillning på altanen.

Subventionerad medlemsresa till Åbo och Helsingfors planeras 3-6-sept. Intresseanmälan senast den 31/5 till Eero Ahlbäck, tel 0520-444837, eller Kyösti Ritola, tel 031-547281.

Informella möten på stan, med början lördagen den 9 mars kl 12.00, med samling på Järntorget, Göteborg.

Besök med underhållning på det finska äldreboendet Rauhala i Lövgärdet planeras.

Mellansverige Årsmöte 23 mars kl 12, Café Gjuteriet, Karlstad.

Stockholm Måndagsträffar i Sverigefinska skolan, Fridhemsgatan 17-19, Stockholm, kl 16.30-19.30.

8 april: Anita Lalander om "Dagbok från fronten".

6 maj: Vårfest.

Sydsverige Årsmöte 20 mars samling kl 11.30, Medborgarhuset Eslöv.

Träffpunkt Finland på Senioren i Hässleholm, 11 april, 16 maj.

Göingesektionens vårträff Naturum, Kristianstad, 29 maj kl 13.

Finneborns årsmöte

Finneborn i Danmark håller sitt årsmöte på kurscentret Liselund i Slagelse, Själland, 25-27 maj. Se hemsidan www.finnebarn.dk

Fin utmärkelse till två krigsbarn

Måndagen den 3 december 2012 skedde något unikt i finska krigsbarns historia, åtminstone beträffande de som finns inom Riksförbundet Finska Krigsbarns medlemsorganisationer i Sverige. Två medlemmar förlänades vid en ceremoni hos Finlands ambassadör var sin medalj ur **Finlands Vita Ros orden**.

Det var **Kai Rosnell** och **Tapani Rossi** som av ambassadör **Harry Helenius** fick mottaga utmärkelserna. Namnen hade blivit föreslagna till ordenskapitlet i Finland av en enig styrelse för Centralförbundet för krigsbarnsföreningarna i Finland.

Formellt är det presidenten som i sin egenskap av Stormästare för orden beslutar om förläningen. För utländska medborgare i annat land är det ambassadören som vid lämplig tidpunkt verkställer överlämnandet. Vilket alltså skedde nu på Finlands ambassadörs residens i Stockholm.

Motiveringen, som ambassadören sammanfattningsvis nämnde, var dels de insatser som gjorts och görs för att hjälpa finska krigsbarn att återupprätta förlorade kontakter från barndomens familje- och vänskapsrelationer, dels få kunskap om den egna historien på privat och generellt plan.

Diplomet som medföljer medaljen lyder så här:

REPUBLIKENS PRESIDENT
har den 2 oktober 2012 förlänat Eder
(namnet)
FINLANDS VITA ROS ORDENS
MEDALJ AV I KLASS MED
GULDKORS.

Finlands Vita Ros orden (FVR) instiftades av riksföreståndare **Gustaf Mannerheim** i maj 1919. Dess utmärkelsetecken förlänas för förtjänster fosterlandet till fromma, vilket uttrycks med texten ISÄNMAAN HYVÄKSI på medaljens andra sida.

Tapani Rossi

Ambassadör Harri Helenius (t h) har just överlämnat medaljerna till Kai Rosnell (t v) och Tapani Rossi, och Irja Olsson har gratulerat med en blomma från RFK.

Foto: Evans Olsson

Intim ceremoni på residenset

Den lilla ceremonin hölls i ambassadörens residens i centrala Stockholm. Vi fick bjuda in närmaste släkt och vänner, antalet okänt. Tapani tog med sig sin partner **Sirkka Gurby** från Skåne och inbjöd dessutom RFK:s ordförande **Irja Olsson** och hennes man **Evans** från Gävle.

Jag bjöd med min sambo **Monica Schough** och min son **Marcus Rosnell**, Lerum, och barnbarnet **Tilde**, 10 år, som fått ledigt från skolan. Ambassaden företrädde av ambassadör **Harry Helenius** med makan **Barbara** samt socialrådet **Anne Eriksson**.

Dagen till ära ansåg sig Marcus nödgad att äntligen skaffa sig en kostym. Tilde var mer intresserad av de stora rummen och mäktiga tavlorna som prydde väggarna än av själva medaljöverlämnandet.

Ambassadören höll ett kort tal

där han nämnde motiveringen för utmärkelsen, och så överlämnade han medaljerna med tillhörande diplom. Samt regler för hur medaljen ska bäras.

Tapani framhöll i ett improviserat tacktal att det fanns flera andra, som gjort stora insatser för krigsbarnen, som också var förtjänta av en utmärkelse, och jag kompletterade listan med ytterligare namn.

Ordförande Irja Olsson överlämnade en blomma från Riksförbundet till oss och sade sig vara mycket stolt på förbundets vägnar.

Ceremonin avslutades med ett glas champagne och snittar, och en rundvandring i de fina salarna.

Självklart är vi glada och tacksamma för utmärkelsen, och för att vårt arbete för krigsbarnen har uppmärksamats på högsta nivå i Finland.

Kai Rosnell